

Kirken underviser

4-2002
november

Gudstjeneste til tiden

Kom til tiden!

**Højmessen i den
danske Folkekirke**

**Still haven't
found...**

**Rytmisk musiker
i Københavns
ungdomskirke**

Natkirke

**Frihed i
gudstjenesten**

**Broholmkirken - en
menighed i vækst**

Gudstjeneste til tiden

*Vi nyoversætter jævnligt Bibelen til tidens sprog. Der er arbejdet med en ny salmebog, der også giver plads til tekster og melodier fra vor egen generations tid. Her er et lille bidrag til også at arbejde med **Gudstjeneste til tiden**.*

Lisbeth Hjordy og Kristian Brogaard

3

Kom til tiden!

Poul Joachim Stender følger i denne artikel konkret op på sit forslag om at betale unge for at gå i kirke. Derudover skal kedsomhed, sanselighed og erotik møde de unge i gudstjenesten.

7

Højmessen i Den Danske Folkekirke

Helle Christiansen skriver om store muligheder for variation og valg i højmessen.

10

Still haven't found...

Efter at have haft besøg af Per Ramsdal og Brorsonkirken, forsøger KFUM og KFUK, FDF, KFUM-spejderne og Studenterpræst **Christen Staghøj Sinding** i Aalborg på egen hånd at lave rockgudstjenester i Domkirken. Det sker ved at gå i dialog med U2, chatte på internet over 3 storskærme m.m.

12

Rytmask musiker i Københavns ungdomskirke

Basist og musikanvarlig ved børne og ungdomskirken i Brorsons sogn, **Esbén Eyermann** fortæller om sine overvejelser om rytme, niveau og stil, orgel, Churchchill og kirkens forpligtelse.

15

Natkirke

Vi kommer ind i Gellerup kirke en søndag aften, hvor der er højt til loftet, når man sætter sig ned. **Karsten Høgild og Ole Thomsen** skriver om tilbuddet til vor tids Nikodemus' er. Kirken i betonen giver plads for nattens lys

18

Frihed i Gudstjenesten

Signe Leth mødte Cafegudstjeneste med fokus på frihed, på den anden side af en knirkende kirkedør i baptiskirken, Immanuelskirken. En gudstjeneste fyldt med mørke bønner og et sted hvor man ikke keder sig.

20

Broholmkirken, en ung menighed i vækst

Lise Nielsen fortæller hvilken konsekvens det blev for en splittet baptistmenighed, at tage udgangspunkt i at være kirke der hvor menneskene er, både mentalt og fysisk. Kirken blev opdelt i 4 kirker fortrinsvis efter alder. Dette har skabt vækst og identitet for kirken og unge kirkefremmede det sidste årti.

23

Boganmeldelser

Finn rosenberg anmelder Generation Search.

Interview på nettet: Lisbeth Hjordy interviewer **Lise Nielsen** om Broholmkirken og hvordan hun som frivillig ser på den udvikling gudstjenesten i kirken har gennemgået. »Vi skal grave brønde, ikke sætte hegn«

KOM TIL TIDEN!

Betalte unge kirkegængere

Poul Joachim Stender. Født 6/5-1956.
Præst siden 83 i Kirke Saaby-Kisserup.
2 1/2 år præst ved en dansk-amerikansk
luthersk frikirke i LA.

Kirke Saaby menigheds-råd har i år foreløbigt bevilget 8.000 kr. til at betale unge for at gå i kirke. Det er jo intet i forhold til de beløb vi bruger på koncerter eller foredrag. Der vil blive udvalgt to unge fra henholdsvis 8., 9. og 10 klasse samt 1., 2. og 3. g. Meningen er at de i en periode på 5 måneder følger alle gudstjenesterne. Dels vil de få indprentet at de skal komme til tiden, selv om de måske senere vil bebrejde gudstjenesten for aldrig at være kommet til tiden. Dels vil de efter hver gudstjeneste blive sat til at udfylde et spørgeskema. De unge vil bl.a. blive udvalgt sådan at nogle kommer fra hjem, hvor forældrene går meget i kirke og andre fra hjem, hvor man kun bruger kirken juleaften og til dåb, bryllupper og begravelser.

Der vil være en del spørgsmål at besvare efter hver gudstjeneste. Menighedsrådet skal jo have noget for pengene! De unge mennesker skal svare på spørgsmål som: Hvad synes du om søndagens salmer?

Følger kirken med tiden? Hvad fik du ud af prædiken? Hvad sagde tekstlæsningerne dig? Hvilken indflydelse havde kirkerummet på dig? Følte du under gudstjenesten fred i sindet? Var det dit indtryk at du var en del af et fællesskab? Kan det betale sig uden betaling at gå i kirke? Når de 5 måneder er gået vil menighedsrådet grundigt analysere de mange besvarelser og se, hvad de fortæller. Kunne det tænkes at de betalte kirkegængere de første 3 måneder finder gudstjenesterne intetsigende og kedsommelige, men efterhånden får dem afkodet og begynder de sidste 2 måneder at holde af, hvad de oplever? Viser det sig at rygtet om unge i kirken, trækker andre unge til? Eller vil det blive afsløret at det ikke er gudstjenesterne de unge har noget imod, men simpelt hen det kristne budskab? Virksomheder har i mange år benyttet spørgeskemaer til at vurdere om deres produkter følger med tiden. Det vil være naturligt at gøre det samme i kirken. Man kan nemlig som

den halvgamle præst jeg er, kommer frygteligt galt af sted med friske forslag om gudstjenester der følger med tiden. Engang holdt jeg et foredrag for en masse unge mennesker i Vestjylland om nogle radikale ændringer jeg ville indføre i kirken for at gøre gudstjenesten mere tidsvenlig. Bagefter rejste en ung jyd sig op og sagde på et sprog jeg havde besvær med at forstå: "A' kan nu godt li' at komme i kirken efter en travl uge og bare nyde freden og tænke store tanker og kede mig lidt og bagefter gå hjem og føle mig bedre tilpas end da a' kom".

Om at springe på toget

Hvis spørgeskemaerne viser at gudstjenesten i Kirke Saaby i dens nuværende form intet siger de unge i sognet

og at de foreslår os mere sanselighed og fart søndag morgen, er der faktisk kun et gøre for menighedsrådet. At springe på toget eller sagt på en anden måde. At komme til tiden. I øjeblikket er traditioner fra den amerikanske Halloween ved at vinde indpas i Danmark. Halloween er en pendant til vor Alle Helgen. Føtex og BR og andre butikker har græskar i kataloger og udstillingsvinduer. Der annonceres med uhyggelige kostumer og andre udmærkede sager. Det ville være sørgeligt, hvis forretningslivet udelukkende skulle sætte dagsordenen for Halloween og totalt udkonkurrere indholdet i den danske Alle helgen, hvor det vigtigste jo er at mindes de døde med taknemmelighed og respekt. Man kan derfor

“Man fik danskerne til at skåle for Kristus og Maria i stedet for Thor. Så lang tid danskeren ikke mister sin bajer, kan han finde sig i utrolig meget.”

vælge mellem to ting i en situation, hvor en ny trend i tiden banker på døren. Enten at blive forarget og fornærmet. Det får man ikke meget ud af. Traditionen er ankommet og den bliver.

Eller også kan man springe på toget og først ombord lægge et kristent indhold ind i Halloween symbolerne. Kirken har før benyttet denne spring-på-toget-taktik. Da kristendommen blev indført, kunne man ikke uden videre afskaffe Thor og Odin. Heller ikke traditionen med at drikke masser af mjød i forbindelse med gudsdyrkelsen. Hvad gjorde man? Man fik danskerne til at skåle for Kristus og Maria i stedet for Thor. Så lang tid danskeren ikke mister sin bajer, kan han finde sig i utrolig meget. Påske og pinse var gamle jødiske fester. Men da kristendommen vandt indpas fyldtes disse højtider med et nyt budskab. Kristendommen. Det samme gælder vor jul. Det var en hedensk solhvervsfest. Men den blev fyldt med noget vidunderligt nyt, da kristendommen gjorde den til festen for Jesu fødsel. Vi kan i dag ikke lave gudstjenester ved at afvise og fornægte den måde, vor tid kommunikerer på.

De unges besvarelser af spørgeskemaerne vil sikkert afsløre, at de synes at gudstjenesten er tung,

kedsommelig og langsom. De vil underholdes, aktiveres, sættes i gang. De vil høre et sprog de forstår og musik der siger dem noget. De vil bruge alle deres 5 sanser til at gribe Gud. De vil gå i kirke for at møde andre unge. Det er fedt at forelske sig i en kirke. Selv om det bliver enormt svært at finde en ny form for gudstjenester uden at bryde med alt det gamle, så må det kunne lade sig gøre. Når man kunne gøre en gammel hedensk solhvervsfest til en Kristi fødselsdag, kan man vel også fylde kristendom i tidens trends. Gudstjenesten i folkekirken er i øjeblikket kedsommelig. Også for mange af os voksne.

Vi står som kirke i et spændingsfelt. På den ene side at forkynde evangeliet om Kristus på tidens præmisser og lave en inderlig og medrivende gudstjeneste og samtidig have mod nok til at tale tiden imod.

Kedsomhed og langsomhed

Det vi alle sammen har brug for, hvad enten vi er unge eller ej, er at få lov til at kede os. Kirken har i mange år specialiseret sig i at kede folk med et godt resultat. Desværre er den bare kommet til at overdrive, så det er blevet for meget.

Det er så irriterende med de aktivitetsudvalg som alle menighedsråd

omgående nedsætter. Det aktive menneske er i høj kurs. Et aktivt menneske vil også aktiveres under en gudstjeneste. Men vi har brug for passivitetsudvalg. Udvalg der arbejder med, hvordan vi lærer at overgive os til kedsomheden, hvor vi ikke kan lade være med at tænke på Gud, livet, døden.

Travlhed og aktivitet er jo stort set ikke andet end flugt. Et narkotikum på

linie med hash og kokain. Vor udfordring som kirke er derfor at kunne kede kirkegængerne under gudstjenesten på en underholdende måde. Lære folk at tage pausen. Eller sagt på en anden måde. På tidens præmisser at kunne tale tiden imod. Det samme gælder med det hektiske tempo som vi alle er blevet så grebet af.

Alt skal gå stærkt i vort

samfund. Vi spiser i en vældig fart en masse fastfood. Vi kommer længere og længere væk fra hinanden selv om vi i en fart kan komme i kontakt med hinanden. Langsomheden er ikke værdsat, selv om der ikke findes noget bedre end langsomt tilberedt mad, langsom elskov, langsomme samtaler.

Gudstjenestens store styrke har gennem århundreder været at den var langsom og at den, ligesom trafikministeriet, arbejdede for at få sat farten ned. Men ligesom med kedsomheden blev kirken for god til at være langsom. Den overdrev. Derfor har vi brug for at finde en gudstjeneste form, der sætter tempoet ned hos os, uden det virker som om alting er gået fuldstændig i stå.

Sanselighed

Det er umuligt at forudsige, hvad de unge fra Kirke Saaby, vil foreslå af ændringer i gudstjenesten, hvis de fremover skal komme til tiden uden betaling. Men to ting tror jeg de vil kræve. For det første skal gudstjenesten være så sanselig, at alle 5 sanser kan række efter Gud.

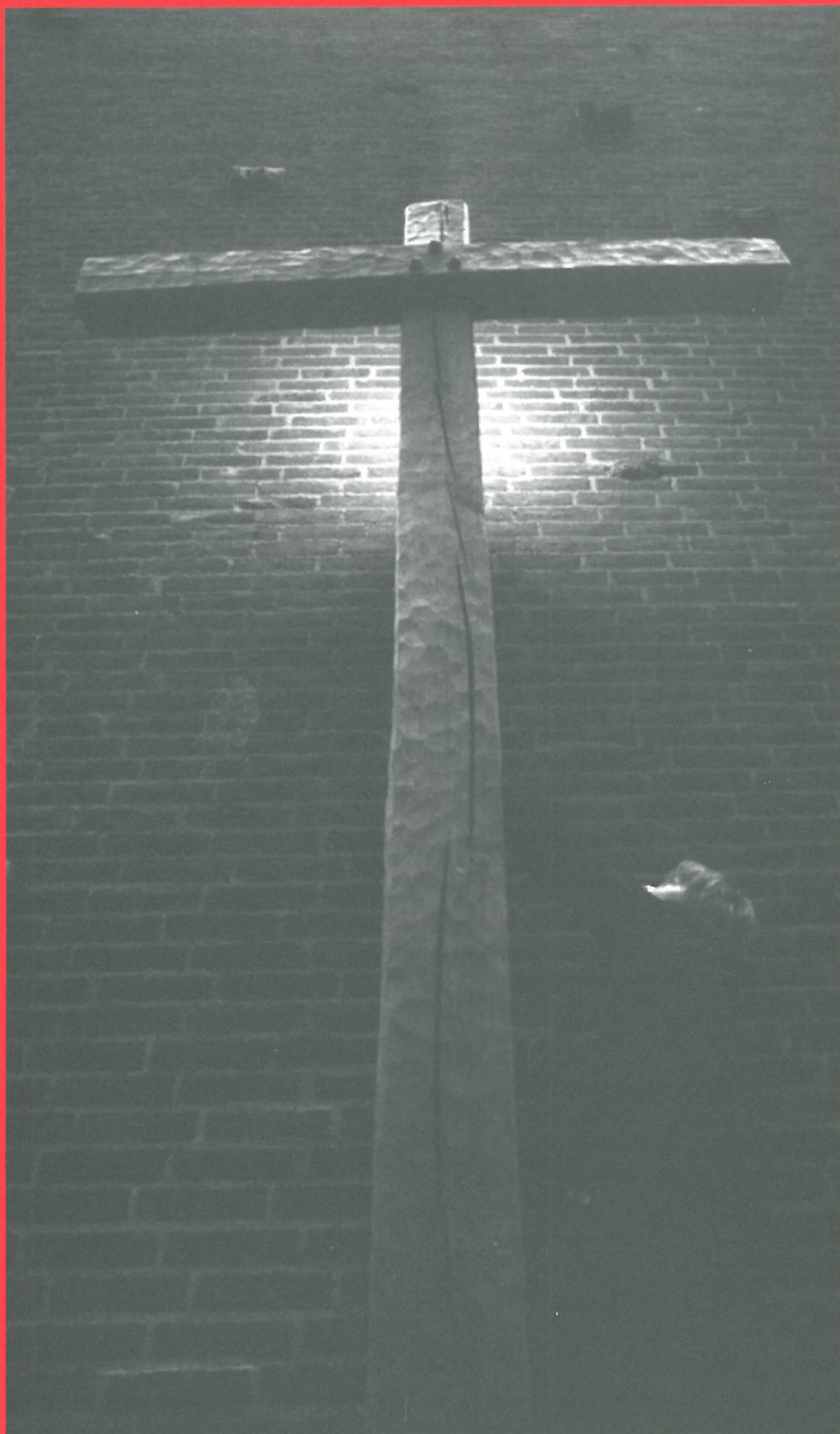
Gud skal lugtes når det varme, nybagte alterbrød sender en duft af nåde ud i kirkerummet. Han skal mærkes når vibrationerne fra musikken lægger sig

på kroppen som kærtegn. Han skal smages når det velsmagende nadverbrød og den stærke vin får en varme til at løbe gennem sjælen og kroppen. Han skal ses. Ikke bare i billedkunsten og arkitekturen. Men også når der bliver sat levende billeder, som i en musikvideo, på salmerne og kirkemusikken. Han skal høres i et sprog, der ikke kun er moderne og frækt og uforudsigeligt. Men også anderledes. Fyldt af mærkelige, poetiske, høje ord, som ikke alle er forståelige. For det andet skal der være mange kroppe tilstede i kirken. Kirkerummet skal være et rum fyldt af mennesker. Og hist og her skal der sidde jævndreng, som man kan sende blikke, så gudstjenesten også, på en vidunderlig måde, bliver erotisk.

“Kirken har i mange år specialiseret sig i at kede folk med et godt resultat. Desværre er den bare kommet til at overdrive.”

Højmessen i Den

Danske Folkekirke

Helle Christiansen, f. 1957, cand.theol. Sognepræst i Holstebro og Tyrstrup-Hjerndrup, lektor på pastoralseminariet i Århus. Emneområder: kirkens liturgiske liv, Kirkeordningsspørgsmål.

Ungdomsgudstjenester, børnegudstjenester, meditationsgudstjenester, musik-gudstjenester.

Mulighederne for gudstjenesteformer er mange, så mange, som menighedsråd, præster og kirkens ansatte har fantasi og arbejdskraft til. I sognet eller

i samarbejde mellem nabosogne kan der fejres gudstjeneste under mange forskellige former i ugens og månedens løb, og det er overordentlig vigtigt, at der findes et rigt, varieret liturgisk liv overalt, hvor der er kristne mennesker, uanset hvilket kirkesamfund de tilhører. Men her har redaktionen bedt mig skrive særligt om højmesse i Den Danske Folkekirke, dens muligheder og udtryk.

Højmesse er den gudstjeneste, der fejres i et sogn på årets søn- og helligdage. Højmesse betyder altså ikke nødvendigvis gudstjenesten kl. 10 – den kan også være kl. 14 eller 9 eller 19, men der er tradition for, at gudstjenesten holdes søndag morgen, fordi det var søndag morgen, påskedag, nogle kvinder fandt Jesu grav tom.

En anden betegnelse for højmesse er "sognets faste gudstjeneste". Denne gudstjeneste tilrettelægges og udføres i overensstemmelse med de til brug for Folkekirkens gudstjenester autoriserede bøger: Alterbog, evt. Tillæg til Alterbogen, Ritualbog, Musiktillæg I og II, hvortil kommer

Den Danske Salmebog med de eventuelle tillæg, der måtte være i brug i menigheden.

De bestemmelser om højmesse, som disse bøger indeholder, skal ikke opfattes som en hel masse "næh, næh, næh, det må vi ikke", men er at forstå som en værn om menighedens gudstjeneste imod for eksempel præsters egne idéer og påfund. Menigheden skal kunne være sikker på, at der en gang om ugen fejres gudstjeneste i overensstemmelse med Folkekirkens ordning for højmesse. Højmessens form er samtidig et udtryk for, at den enkelte sognemenighed er en del af et kirkefællesskab, nemlig Den Danske Folkekirke.

Mulighed for stor variation

Samtidig med, at der altså er dette fælles præg over gudstjenesterne i de enkelte kirker, er der mulighed for en ret stor variation ved benyttelse af valgmulighederne i gudstjenesteordningen. Det er dels valg, der træffes af præst og menighedsråd i fællesskab, og dels valg, der kan foretages af præsten alene.

Først det, der besluttet af menighedsråd og præst:

“Bestemmelserne om højmessens skal ikke opfattes som en hel masse “næh, næh, næh, det må vi ikke”, men er at for stå som et værn.”

- Valg af ind- og udgangsbøn – der er to muligheder
- valg af hilsen – Og med din ånd! eller Og Herren være med dig!
- Anvendelse af syndsbe-kendelses- og abso-lutions-ritual (tilgivelse) i guds-tjenestens begyndelse f.eks. i fastetiden
- Anvendelse af Kyrie og Gloria – Herre, forbarm dig og Ære være Gud i det høje. Ind- og udgangsbøn kan evt. udelades
- Medlem af menigheden kan læse gudstjenestens tekster fra Gammel Testamente og epistel eller lektie fra Ny Testamente (lægmandslæsning)
- Medlem af menigheden kan bede kirkebønnen (bønnen for kirken og verden, der følger efter prædikenen)
- At der kun læses en tekst foruden evangeliet
- Medlem af menigheden kan medvirke ved uddelingen af brød under nadver
- Dåbens placering i guds-tjenesten
- Valg af nadverbøn – der er tre muligheder
- At der ved sognets faste gudstjeneste følges et for børnegudstjeneste autoriseret ritual, f.eks. en gang om måneden (“børnegudstjeneste på højmessens plads”)
- De pengeindsamlinger, der foretages i kirken

Dernæst de muligheder, der er samlet i Tillæg til Alterbogen. Hvis præst og menighedsråd er enige om at anvende tillægget,

og biskoppen giver sin tilladelse, kan følgende muligheder tages i brug ved højmessens:

- Ind- og udgangsbøn af Anna Sofie Seidelin
- Kollekt (indledningsbønnen efter første salme) af Anna Sofie Seidelin, Johannes Johansen og Holger Lissner
- Yderligere valgmuligheder for nadverbøn
- Epistel/lektie kan flyttes til gudstjenestens slutning som udgangslæsning

Endelig de variationer, som præsten kan vælge imellem: prædikenens afsluttende lovprisning, formuleringen af kirkebønnen, formen i fadervor og indstiftelsesord, slutningskollekt. Præsten kan desuden beslutte at benytte kollekt og tekster til særlige gudstjenester i kirkeåret fra Tillæg til Alterbogen.

Andre valg

Andre valg har betydning for formidlingen i gudstjenesten. Præstens bevægelser - at løfte hænderne til velsignelse, at slå korsets tegn med kalken efter

nadveren, at brede hænderne ud ved hilsen og folde dem til bøn, at udbrede hænderne over kalk og disk under nadverbøn, at stå med ansigtet mod menigheden eller ansigtet mod alteret under trosbekendelsen - er udtryksmuligheder, der er med til at understrege, hvad det er, som sker i gudstjenesten. Kirkens tradition som helhed og traditionen i den enkelte menighed er vejledende for disse valg.

Med de mange valgmuligheder er der god baggrund for at drøfte højmessens form i det enkelte sogn, både ved menighedsrådets møder og ved møder, hvor alle menighedens medlemmer kan give deres mening tilkende. Vi er som menighed meget følsomme for selv den mindste forandring, og præst og menighedsråd bør altid sætte en prøvetid af ved indførelsen af et nyt eller ændret element i gudstjenesten, så menigheden har mulighed for at give sin mening til kende. Udgangspunktet for liturgiske valg er altid, at det er menighedens gudstjeneste, ikke præstens eller menighedsrådets.

Rum og musik

Det enkelte kirkerum spiller en aktiv rolle, når der skal vælges former i højmessens. Ikke alt kan lade sig gøre alle steder. Nogle rum indbyder således til procession med dåbsfamilier ved gudstjenestens begyndelse,

“Udgangspunktet for liturgiske valg er altid, at det er menighedens gudstjeneste, ikke præstens eller menighedsrådets..”

andre rum gør det vanskeligt at bruge lægmandslæsning af bibelske tekster på grund af plads- eller lydforhold.

Valg kan foretages med udgangspunkt i kirkeåret, således af højmessens form ændrer sig lidt, afhængig af, om det er en festtid (påske-pinse, jul) eller en bodspræget tid (faste). Sådanne valg kan være med til at skærpe menighedens opfattelse af de forskellige udtryk, evangeliet kommer med året igennem.

Musikken til højmissen er et helt kapitel for sig. Tonesproget er et stærkt sprog, der kan ledsage ordet til hjertet, og samarbejdet mellem præst, organist og kor er derfor meget vigtigt for menighedens gudstjeneste. Salmer og musik fortæller mere end mange sagte ord, hvad evangeliet vil os på netop denne dag, og fremførelsen af musikken i samklang med ordene er en del af forkyndelsen

Arbejdsindsats og engagement

For enhver, som deltager i gudstjenesten og har særlige opgaver heri som præst, organist, kirketjener, kordegn eller læser gælder det, at opgaven kun løses med en koncentreret arbejdsindsats og omhu for tilrettelæggelse og udførelse. Engagement smitter, og når opgaverne udføres med engagement og indlevelse vil den formidling, der skal finde sted, også lykkes. Mumlende tale, kedeligt spil, sløv oplæsning, rod på alteret og stearin på sæderne er alt sammen udtryk for, at den opgave, menigheden har givet til en person, ikke er blevet løst ordentligt. Ofte er det små ting, som gennem vore sanser opfanges og giver indtryk af gudstjenestens fest og vigtighed: den rene alterdug og solen gennem de blanke ruder, den velforberedte oplæsning, der gør teksten forståelig, det

gode forspil til salmen, korets sang – i sig selv små ting, men de er dele af den større helhed, som gudstjenesten er, og som vi sammen er med til at give udtryk for.

For gudstjenestens væsen er, at Gud har talt til os og er kommet os nær i Jesus Kristus, og vi svarer ham med lovsang og takkebøn i gudstjenesten. Højmissen er en af de former, der giver rum for gudstjenestens fest.

Litteratur:

Alterbogen,
Højmissen i Den Danske Folkekirke (Brinth/Christiansen, forlaget Anis 1999)

“Ofte er det små ting, som gennem vore sanser opfanges og giver indtryk af gudstjenestens fest og vigtighed.”

Rockgudstjeneste

Vil du opleve en lidt anderledes gudstjeneste, så hold sammen med os en færdig udarbejdet rockgudstjeneste udfra filmen "Matrix" i en kirke nær dig. Firemands orkester, drama, billeder på lærred, personlige bønner og kort prædiken.

Emne: Hvilken pille vælger du? En gudstjeneste om valg og nadver.
Målgruppe: 13- 30 årige.

Hør nærmere om liturgi, program eller pris.
Kristian Brogaard 98180137
kba@get2net.dk

‘På jagt efter en gudstjeneste til tiden’

I still haven't found what I'm looking for'

Christen Staghøj Sinding, 45 år er studenterpræst i Aalborg. Sammen med en kollega (der er 50% studenterpræst og 50% sognepræst) er han præst for ca. 18.000 studerende ved 13 videregående uddannelsesinstitutioner i Aalborg, heraf ca. 12.500 på universitetet.

I en kronik i Kristeligt Dagblad mandag den 17. juni 2002 skriver tidligere rektor for Præstehøjskolen, Niels Thomsen: 'Vi er nogle, der har brug for at holde gudstjeneste. Det er ikke så mange, som det har været, og det bør give anledning til at finde gudstjenesteformer og samværsformer i menighederne og organisationsformer for kirken, der svarer til den virkelighed'. Under overskriften »Den folkekirkelige illusion« gør Niels Thomsen sig i kronikken til talsmand for, at vi som kirke endelig tager alvorligt, at det er langt den mindste del af kirken, som tilhører hvad vi plejer at kalde 'den gudstjenestefejrende menighed'. Det må ske ved, at vi fokuserer på at give kirken krop og skikkelse på andre måder end ved at holde den traditionelle søndagsgudstjeneste.

Man kan måske godt sige, at Niels Thomsen er sent ude. Der har i mange

år været arbejdet meget med at forny gudstjenestens udtryk, så det møder moderne mennesker, der hvor de er. Men Niels Thomsen har en meget væsentlig pointe, som vi ikke har brugt ret mange kræfter på at diskutere i folkekirken - al gudstjenestefornyelse til trods, nemlig at stille spørgsmålstegn ved det legitime i at fastholde søndagens gudstjeneste som kirkens - eneste - centrale livsform.

Den rigtige gudstjeneste

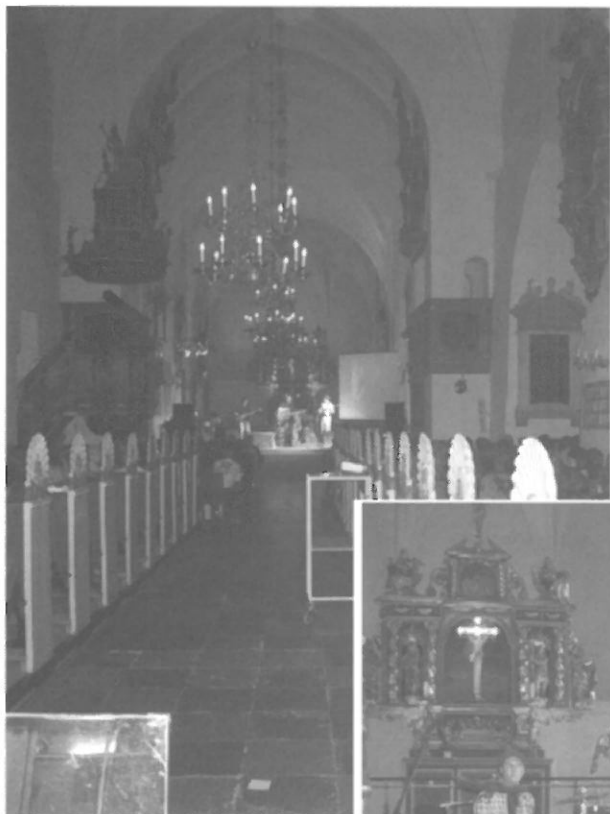
For hvis det er et mindretal af folkekirken medlemmer, som synes det er meningsfuldt at deltage regelmæssigt - om overhovedet - i søndagens gudstjeneste, er det så ikke halsløs gerning at ville fastholde denne gudstjeneste som den 'rigtige' gudstjeneste og de andre 'special-gudstjenester' som 'nødløsninger', der i bedste fald kan 'opdrage' til at deltage i højmessen. Må vi så ikke i stedet til for alvor at udvikle en gudstjenestelig teologi og praksis, hvor alle de mangfoldige former for gudstjenester bliver taget alvorligt som lige legitime og fulgyldige udtryk for kirkens liv. Så er der ikke én bestemt gudstjeneste, som er mere 'rigtig' end alle de andre former, men så bliver enhver gudstjeneste - hvad enten det er en gøglergudstjeneste på Hjallerup marked, en hverdagsgudstjeneste torsdag eftermiddag eller en rockgudstjeneste fredag aften - i lige så høj grad som søndagens højmesse udtryk for 'kirkens pulsslag'. Vi har ikke længere én gudstjeneste, som kan samle hele menigheden, men en række

forskellige gudstjenester, som hver for sig samler forskellige menigheder. Og vi har nogle gudstjenester, hvor det er nødvendigt hele tiden at arbejde med form og udtryk, for at gudstjenesterne kan erfares som relevante ind i de stadigt skiftende virkeligheder moderne mennesker lever i. Det kræver, at vi hele tiden på ny søger at skabe 'gudstjenester til tiden'.

Rock i domkirke

Fredag den 5. april 2002 kl. 21 forsøgte KFUM & KFUK, FDF, KFUM-spejderne og Studenterpræsten og Co. i Aalborg at skabe en sådan gudstjeneste til tiden ved at indbyde til rockgudstjeneste i Budolfi kirke i Aalborg.

Med to 'chatteres' forsøg på at søge identitet og fællesskab på nettet vist på 3 storskærme i kirken og U2's melodi: 'Still haven't found what I'm looking for' som præludium blev ca. 450 - fortrinsvis unge mellem 15 og 30 år - budt velkommen til gudstjeneste med temaet 'Generation Search' i den gamle domkirke. Musikken i gudstjenesten var - med undtagelse af to fællessalmer - udelukkende af den irske supergruppe og den blev spillet af bandet 'Zooriginal', som har specialiseret sig i at spille U2's musik. Gudstjenesten var arrangørernes andet forsøg med en rockgudstjeneste i Aalborg. Det første forsøg fandt sted i foråret 2001, hvor en gruppe fra Brorsonskirken i København med ungdomspræst Per Ramsdal i spidsen

besøgte Aalborg som et led i deres 'Gud og se tour 2001' og holdt gudstjeneste i en fyldt domkirke.

Dette års rockgudstjeneste var et forsøg på at videreføre det bedste fra sidste års gudstjeneste samtidig med at vi gerne ville udvikle 'konceptet', især med henblik på at styrke sammenhængen mellem musikken og resten af gudstjenesten. Til at skabe denne sammenhæng er U2's musik med dens eksistentielle / religiøse / kristne tekster meget velegnet. Hele gudstjenesten var således bygget op over gruppens musik, blandt andet tog prædikenen udgangspunkt heri. Musikken blev ledsaget af computer-styrede billeder og tekster på tre storskræme. To af de elementer, som var bibeholdt fra gudstjenesten i 2001 var en kirkebøn formuleret af gudstjenestens deltagere (små sedler med mulighed for at skrive

sin egen bøn på blev udleveret ved gudstjenestens begyndelse og samlet ind til oplæsning som kirkebøn) og nadver. Blandt tilføjelserne var to fællessalmer og trosbekendelsen, sunget til en moderne melodi.

Dialog

Med rockgudstjenesten mener jeg, at vi som kirke har fundet noget af det, vi som kirke hele tiden må lede efter, hvis vi vil være relevante i forhold til unge mennesker. Ved at sætte den musik, som i forvejen er meget velkendt af de unge ind i en gudstjenestelig ramme har vi fået en stor gruppe unge i tale, som vi ellers ikke ville være kommet i dialog med. En del af deltagerne i rockgudstjenesten var naturligvis fra de arrangerende organisationer. Men det gjaldt langt fra alle. En væsentlig del af deltagerne 'kom ind fra gaden' i kraft af vores brede annoncering.

Rockgudstjenesten er langt fra hele svaret på, hvordan vi kan være kirke, men den er et vigtigt bidrag, når vi prøver at lave 'gudstjenester til tiden'. Det er noget vi aldrig bliver færdige med. Still haven't found what I'm looking for !

Rytmask musiker i Københavns ungdomskirke

Af Esben Eyermann

På Rantzausgade på Nørrebro ligger Danmarks eneste børne- og ungdomskirke. Kirken skiftede funktion fra almindelig sognekirke til børne- og ungdomskirke i 1998, hvor man ansatte Per Ramsdal som præst til dette pilotprojekt. Efter at have fortsat med kirkens organist i starten, tog man fra år 2000 skridtet fuldt ud og erstattede organist og kirkekor med rytmegruppe (klaver, bas, trommer) og en sanger.

Jeg er bassist i kirkens band og er samtidig kapelmester. D.v.s at jeg har overtaget mange af organistens funktioner, så som at arrangere eller skrive musikken, der bruges i kirken, arrangere kirkekoncerter, være med i planlægningen af kirkens aktiviteter og selvfølgelig spille til gudstjenester, bryllupper o.s.v. Mine forudsætninger for jobbet er for det første, at jeg er uddannet rytmisk musiker fra konservatoriet og har levet som sådan i en årrække.

For det andet er jeg vokset op i en i en kirkevante familie, hvilket har vist sig at være en stor hjælp, da jeg ikke har en organistuddannelse, hvor man ellers lærer salmetraditionen, liturgien, og det for udeforstående lidt snørklede sprog at kende.

Rent musikalsk er der to ting, der har været vigtige for mig fra starten: For det første prøver jeg at bibeholde det høje musikalske niveau, der generelt er i folkekirken selvom musikken nu er rytmisk. Derfor bruger vi altid professionelle og uddannede folk i kirkebandet. Det andet har været at finde en stil der ligger i forlængelse af den nordiske/europæiske musiktradition, der er i kirken. Den rytmiske musik er traditionelt meget amerikansk funderet (f.eks. gospel og soul), og det ser

“Desuden har rytmisk musik en tendens til at blive alt for pæn og nydelig, når den kommer ind i et kirkerum.”

man tit i frikirkerne, hvor musikken, fordi den er rytmisk, næsten udelukkende består af gospel eller amerikansk pop. Desuden har rytmisk musik en tendens til at blive alt for pæn og nydelig når den kommer ind i et kirkerum. Det synes jeg er underligt når vi som danskere og europæere har en fantastisk musiktradition ikke mindst inden for kirkemusikken. Det er også den tendens der afspejler sig på den rytmiske scene, hvor man i højere grad prøver at finde sin egen identitet som en musiker der bor i Danmark eller Norden.

Der er børnegudstjeneste eller højmesse i kirken hver 14.dag. Her spiller kirkebandet selvfølgelig til salmerne som hovedsagligt er nye salmer. Til de nye salmer er det som regel en stor fordel at akkompagnere som rytmegruppe i stedet for på orgel, da de fleste af de nye salmer er skrevet på noget der minder om rytmiske melodier. Til de gamle salmer fungerer det normalt også med rytmegruppe til, man kan normalt arrangere sig til

noget der virker godt. Enkelte af de gamle melodier fungerer ganske enkelt ikke i rytmisk arrangement, og så spiller vi dem på højskolevis med klaver. Noget af det som den rytmiske musik kan er at improvisere over en melodi, hvilket en god organist i øvrigt også tit gør.

Tit kan det åbne en salme op at spille solo over den efter sidste vers. Præludium og postludium er nogle af de steder i liturgien, hvor man som musiker kan få lov at folde sig mere ud. Her er der mulighed for at hive en masse instrumental- eller vokalmusik ind i kirkerummet som ikke er skrevet decideret til kirkebrug. Men hvis man prøver at udnytte den stemning, der er i et nummer kan det have en stor effekt at høre musik man ikke forbinder med kirke netop i et kirkerum, hvor tingene får en ny betydning.

Til børnegudstjeneste indstuderer vi altid en ny børnesalme sammen med børnene, efter devicen: frem med guitaren og skral med!! Desuden prøver vi at lave al musikken børnevenlig.

“Til børnegudstjeneste indstuderer vi altid en ny børnesalme sammen med børnene, efter devisen: frem med guitaren og skral med!!”

At stå for musikken til gudstjenester, bryllupper (og en enkelt begravelse er det også blevet til) er altså hovedparten af mit arbejde. Derudover hjælper jeg med musikken til vores minikonfirmander, og jeg er netop nu ved at starte et sammenspilshold op.

Planen er at unge fra Nørrebro kan komme og spille i band, og forhåbentlig også at få fat i nogle af de mange indvandrere børn og unge der bor i kvarteret.

Et af kirkens flagskibe har hele tiden været den månedlige rockgudstjeneste. Ideen er at lokale bands kommer og spiller deres musik, som så er passet ind i en liturgi. Gudstjenesten ligger den sidste fredag aften i hver måned, et tidspunkt hvor man med lys- og lydanlæg kan få kirken til at fremstå helt anderledes end til daglig. Liturgien er betydelig anderledes end normalt, der er ingen salmer og aftenens band fylder en stor del. Men gudstjenesterne er meget stemningsfyldte og er blevet en stor succes. Der er fuldt hus stort set hver gang og det er udelukkende unge, der kommer. Så det viser sig altså, at mange unge dybest set er interesserede i at komme i kirken, hvis bare den taler til dem i et sprog der er deres eget. Et andet interessant projekt er ChuchChill. Det er vores aktivitetsmedarbejder Rasmus Schack (DJ Shack), der står for det. Han arbejder ved siden af sit job i kirken som professionel DJ. Hvor jeg står for den akustiske musik, har han formået at få den elektroniske musik ind i kirken.

ChurhChill arrangementet består af 5 timers uafbrudt elektronisk musik, hvor flere af Københavns DJ's spiller gratis i kirkerummet. Det er ofte meditativ musik som egner sig godt til rummet, hvor man kan

Foto Esben Eyermann

komme og gå i forløbet som man vil. Der er ingen decideret start eller slutning og mens man sidder (eller ligger) i kirken kan man gå på opdagelse i kirkerummet, som bliver »dekoreret« af en videokunstner i realtime til musikken. Det er en anden måde at være i kirkens religiøse rum på, og for mange unge er det en god vej ind til et kirkerum de ellers aldrig ville komme til. Når der kan komme 600 mennesker forbi i løbet af de 5 timer, hvoraf langt de fleste ingen kirkelig baggrund har, vidner det jo om at der hos mange unge er et behov for ro og fordybelse i en stadig mere stresset og informationsrig tilværelse. Hvis kirken formår at tænke nyt her er jeg ikke i tvivl om at den har stadig mere at sige unge idag.

Hvor mange organister koncentrerer sig om musik

af ældre dato, synes jeg at vi som kirke har en forpligtigelse til at tænke kirkens budskab ind i den tid vi lever i, det gælder også for musikken.

Samtidig ville det også være en brøler hvis man brændte alle broer bag sig, og ikke forholdte sig til traditionen. Hvis man kan få hele det spænd ind i kirken, fra Bach's fantastiske udgaver af gamle visemelodier frem til en rytmisk musik der koncentrerer sig om at svinge og få »krop« i musikken, synes jeg det er optimalt.

Folkekirken er idag et meget intellektuelt foretagende, og musikken, måske især den rytmiske, kan være med til at det ikke er hovedet det hele, men også krop.

Kirkens budskab skal formidles til hele mennesket.

Esben Eyermann er 28 år. Han er uddannet bassist fra Vestjysk Musikkonservatorium, og har diplomuddannelse fra Rytmisk Musikkonservatorium i København. Har her modtaget undervisning af bl.a Bo Stief og Niels Henning Ørsted Pedersen. Er nu bosiddende i København, hvor han udover at spille i mange forskellige sammenhænge også underviser.

Natkirke

Karsten Høgild

af Karsten Høgild
og Ole Thomsen,
Gellerup.

*Vi lever i en tid,
hvor alternative
gudstjenesteformer
skyder op som
paddehatte – måske
fordi Højmessen har
sine kvaliteter og
begrænsninger.*

Det er i hvert fald vores erfaring i Gellerup Kirke i Århus, og det er baggrunden for, at vi i august 2001 forsøgte os med at lave Natkirke. Den konkrete anledning var, at der for første gang blev arrangeret en Gellerup-festival i forbindelse med Århus Festuge. Gellerup Kirke er på mange måder en synlig størrelse i nærmiljøet, og derfor var det helt oplagt at komme op med et specielt arrangement til lejligheden,

og det blev altså Natkirke. Fra starten var det ikke et færdigt koncept, men det har udviklet sig i takt med, at vi har gjort os en masse erfaringer og fået input fra

På vandring i kirkerummet

Det er sidste søndag i måneden. Klokken er 20.30, og Natkirken i Gellerup åbnede for en halv time siden. I våbenhuset bliver jeg mødt af en medarbejder i natkirken, som byder velkommen, og jeg får udleveret en kort beskrivelse af, hvad Natkirke går ud på, og hvilke muligheder jeg har. Der hænger en seddel, hvorpå der står "Mulighed for samtale" – så ved det! Jeg kan allerede høre dæmpet, klassisk musik inde fra kirken. Rummet er dunkelt – mit blik fæstner sig ved de mange levende lys rundt omkring i kirkerummet. Folk sidder spredt – enten på stolerækkerne eller på hug ved de små stationer rundt omkring.

Jeg vælger at sætte mig over til et kors. Efter at have samlet tankerne nogle minutter, samler jeg et digt op fra gulvet. Det handler om at se Kristus i et andet menneske, og det sætter en masse tanker i gang. Jeg ender med at skrive en kort bøn på en lap papir. Den vil blive læst op ved den fælles midnatsbøn senere.

Lidt senere bevæger jeg mig over i kirkerummets modsatte

side. Her står nogle store, symbolfyldte malerier. Jeg bliver hængende længe – træder ind i billedernes univers. Ikke sådan at jeg analyserer dem sønder og sammen, men de sætter mig på sporet af mine egne tanker om Gud. Det inspirerer mig til selv at få givet et billedligt udtryk for min tro og tvivl, så jeg går over til malebordet. Nogle andre i natkirken begynder at sive ned til cafeen i menighedslokalerne, hvor der er mulighed for at få en kop kaffe og en sandwich. Jeg lister med og får mig en god snak.

I god tid inden den fælles midnatsbøn vender jeg tilbage til kirkerummet og trækker mig tilbage til pulpituret. Her kan jeg sidde i ly af mørket og blot være mig selv. Det er godt at kunne trække sig tilbage. Skyggen skjuler mig, men alligevel føler jeg mig set af Gud. Jeg kommer til at tænke på det tunge og det smukke i livet – alt det som kan få mig til at græde og smile. For at give min følelse udtryk går jeg hen til grædestenen, hvor jeg kører en lille sten hen over den våde og rufede overflade af en stor sten. Her hører jeg min tanke gå ud i rummet – den har fået et udtryk.

Midnatsbønnen har en enkel liturgi. En aftensalme, en tekstlæsning og

velsignelsen, men vigtigst af alt de bønner, der er blevet skrevet i aftenens løb. Selv om jeg ikke har talt med de andre besøgende i Natkirken, føler jeg mig alligevel som en del af et fællesskab, for det er faktisk en ret stærk oplevelse når man i fællesskab lægger tanke og stemme til de bønner, som hver enkelt har skrevet. Stilheden forener, og ud af bønnerne hører jeg, at vi alle er overgivet til de samme grundvilkår som mennesker.

Jeg går fra kirken med en indre ro, men også med en masse tanker, som blev sat i

mig og arbejde videre med i ugens løb. På en forunderlig måde er jeg blevet berørt i aften – både af Gud og af mig selv. To så forskellige ting, der alligevel hører uløseligt sammen. Stilhed og stemningen har talt sit tavse sprog. Det her er altså en anderledes erfaring af Guds nærvær end ved en almindelig gudstjeneste. På en måde en gang mere uformel og stemningsfuld, mere vedkommende og nærgående. Der er blevet talt til alle mine sanser, og jeg har fået lov at udtrykke mig i handling, på skrift, med pensel og i stilhed.

Musikken

Aftenen igennem veksler musikken mellem klassisk musik på anlæg, klaver og orgel. Musikken skaber en stødpudezone mellem den enkelte og de andre i kirkerummet. Når der er musik, får man en fornemmelse af at kunne bevæge sig rundt uden at forstyrre andre, og man kan forblive anonym. Med musikken vil vi gerne stemme til konstruktiv eftertanke uden at forlede til oversentimentalt føleri. Men det er en hårfin grænse. Nogle synes at musikken bliver for høj, andre vil helst have fuldstændig stilhed og andre igen kan slet ikke få musik nok.

For hvem?

Målgruppen har hele tiden været mennesker i sognet, som leder efter en ny form for gudstjeneste. Vi vil gerne med Natkirken komme mennesker i møde, som har brug for rum og tid til stilhed. Og det må vist siges at være lykkedes. Vi har set mange nye ansigter, og flere har givet udtryk for, at de egentligt havde opgivet folkekirken, men i natkirken fandt de den ramme, de havde savnet. Mange kommer igen efter at have lært natkirken at kende, og nogle stykker har på trods af deres skepsis over for den støvede Folkekirke alligevel givet den traditionelle højmesse en ny chance. Så Natkirken er ikke blevet til et sidefænomen for en lille gruppe, der udskiller sig fra den øvrige menighed, men den medvirker i høj grad til at binde menigheden sammen på tværs af de grupperinger, der findes i forskellige arbejdsgræne.

Temaer

Vores fleksible kirkerum har vist sig at være en god ramme, og de besøgende i Natkirken er med til at præge aftnerne. To aftner er aldrig ens – først og fremmest fordi fremmødet er meget forskelligt, men også fordi vi kører forskellige temaer de enkelte aftner. Dog tilstræber vi, at der er noget genkendeligt fra gang til gang, så de besøgende kan skabe deres egen liturgi, hvis de har behov for det. Et tema

kan bestå i, at billeder, tekster og kreative stationer på en eller anden måde knytter til ved det samme emne, såsom Påske, fødsel, fred etc. Men der er ikke nødvendigvis nogen fortløbende fortælling mellem de forskellige stationer. Mange Natkirkebrugere har heller ikke noget krav om en tæt sammenhæng. De fordyber sig måske i en eller to stationer og fokuserer på det, der sker i mødet med teksten eller billedet. Til gengæld kan meget "velopdragne" gudstjenestegængere lede rastløst i hele kirkerummet over en aften for at få alting til at passe sammen som en samlet liturgi eller fortælling. Men forgæves – for budskabet i Natkirken leveres ikke som en færdig pakke, det findes ikke på forhånd men opstår i den enkeltes møde med tekst, billeder og aktiviteter. Vi forsøger blot at inspirere til eftertanke og fordybelse.

Højt til loftet, når man sidder på gulvet

Da Natkirken netop lægger op til, at den enkelte selv sammensætter sin oplevelse ud af indtryk, og da lydkulissen giver mulighed for vandring rundt i rummet, behøver ingen gøre det samme. En sidder stille på en stol i en time, læser måske en tekst i en Bibel og

går igen. En anden maler et hærget bloddryppende ansigt i A3-størrelse, tænder 5 lys og skriver bønner med Maria-ord for dem, han tænker på og lægger sig måske på gulvet foran korset og beder med hele kroppen. En tænker mest på sin familie, en anden mest på en tekst i Markus Evangeliet. En kommer der for ikke at sidde alene hjemme den 27. aften i træk, en anden presser Natkirken ind mellem møde og børnepasning. Det er vidt forskellige mennesker, der kommer, og de bruger Natkirken på forskellige måder, men når vi benytter alle kirkerummets hjørner og gulvet med, er der plads til forskellig praksis – man kan simpelthen ikke være i Natkirken på en forkert måde.

Lav dørtærskel til kirkerummet

Fra starten har hensigten været at sænke dørtærsklen til kirkerummet, og alle nye tiltag bliver kasseret, hvis de kræver liturgiske forudsætninger hos brugerne. I Natkirken kommer og går man, som man vil, og man behøver ikke snakke med nogen, hvis man ikke har lyst. Samtidig kan man ikke blive fanget i, at man ikke ved, hvornår menigheden svarer amen, og man kan ikke rejse sig på det forkerte tidspunkt. Kort sagt: man kan være liturgisk analfabet uden

at falde i gennem. Vi håber, at friheden til at færdes, som man vil i kirkerummet, giver lyst til at bruge rummet – også ved søndagens højmesse.

Menighedsfællesskab

Man kunne kritisere Natkirken for at have overgivet sig til individualisme og subjektive oplevelser – og man ville få ret. De besøgende kan strengt taget undgå at tale med hinanden og medarbejderne. Men virkeligheden er den, at snakken i caféen går lystigt om de tanker, som stationerne i Natkirken har sat i gang. Folk kan ikke lade være med at dele de erfaringer, de har. I øvrigt er Natkirken jo ikke et alternativ til højmassen, men et supplement, og flere natkirkegængere har opnået så stor fortrolighed med kirkerummet, at de ikke kan lade være med også at komme til højmassen.

Plads til erfaring

Natkirken giver rum for kristen spiritualitet, for følelser, for sanser og for krop – her er rum til blot at være. Vi vil skabe plads til hele mennesket, også de erfaringer, der ikke umiddelbart har en parallel i kirkeårets tekstrækker. Som kristne er vi altid på vej, troen udvikler sig i takt med vore religiøse og almen menneskelige erfaringer. En søgen efter sandheden om Gud, kommer også til at

handle om sandheden om mig selv. Modsat kan jeg ikke hævde at have forstået noget om Gud, hvis jeg påstår, at jeg kan fastholde den samme forståelse af mig selv. Det betyder ikke, at jeg som kristen skal opnå en bestemt grad af selvudvikling, men det betyder, at sand tro også skal have plads til den menneskelige erfaring. Kun når jeg sætter min selvopfattelse på spil, er jeg åben over for, hvad Gud vil fortælle mig om forholdet mellem Skaber og Værk. Ellers er min søgen kun på skrømt.

Kirkens tilbud i fremtiden

Der er ingen grund til selvbedrag: Vi lever ikke længere i en enhedskultur, derfor kan en standardiseret højmesse ikke være alt for alle. Der skal ikke meget traditionstab til, før man føler sig fremmedgjort i en fast gudstjenesteliturgi. Derfor må vi som kirke tage konsekvensen og lave forskellige koncepttilbud. Foragt for døgnfluer er forståelig, men virker reaktionær og meget lidt konstruktiv. Kirken må afprøve, hvordan den i forskellige former kan bære Ordet frem som svar på den tiltagende spørgen efter holdbare værdier. Det er ikke sikkert, at vi om 5 år har Natkirke i Gellerup, og

hvis vi har, ligner den med garanti ikke den, vi

Fakta

Tid: Sidste søndag i hver måned, kl. 20-24 (café kl. 21.30-22.30, midnatsbøn kl. 23).

Medarbejdere: Sogne-medhjælper, Præst, 10 frivillige medarbejdere (hver gang møder ca. 5 op) og en pianist.

Planlægning: Sogne-medhjælperen + en af de frivillige samler materiale til temaet, den frivillige står for midnatsbønnen. Håbløse evalueringsskemaer for alle medarbejdere.

Forberedelser: Aftens

medarbejdere mødes 1½ time før for at klargøre de ca. 8 stationer, tænde lys, klargøre caféen og holde en kort andagt.

PR: Løbesedler i lokalområdet, Plakater + postkort
Besøgende: Alt mellem 5 og 40

Mere information:

www.gellerupkirke.dk – klik ind på Natkirken

Frihed i Gudstjenesten

Af Signe Leth, Århus.

Frihed er mange ting. I Immanuelskirken (baptistkirke red.) i Århus er der frihed til at lave de Gudstjenester, man finder relevante. De unge i Århus finder den såkaldte cafégudstjeneste relevant og er glade for at kunne udøve denne form for lovprisning, undervisning, debat i et afslappet miljø, hvor man ikke sidder på bænkerækker og puster hinanden i nakken, men er sammen i en - for de unge - mindre kunstig ramme. En cafégudstjeneste, vi havde, handlede netop om frihed, og det er det, jeg nu vil fortælle Jer lidt om.....

Bag kirkedøren

Jeg krydser Frederiksbjerg Torv og går målrettet hen imod Immanuelskirken. Jeg kan høre nogen, der spiller et stykke musik. Jeg står nu foran kirkedøren og lægger hånden på det kolde metalhåndtag. Det knirker sagte, idet jeg skubber håndtaget i bund. Døren glider op.... Der dufter af friskbagte boller, kaffe, røg...

Indenfor er to unge mennesker begyndt at byde velkommen: Velkommen til en cafégudstjeneste om befrielse og besættelse eller frihed og fængsel. kommet for sent igen - jeg smyger mig langs væggen hen til en ledig stol! Oplægsholderne siger, at de hedder Mads Jensen og Lisbeth Hjordy. De er ikke præster, men ganske almindelige unge mennesker, der har noget på hjertet, som de håber at kunne dele og diskutere

med resten af forsamlingen, som i øvrigt er en blandet skare af mænd og kvinder i alle aldre.

"Dette er London...i dette øjeblik meddeles det, at Montgomery har oplyst, at de tyske styrker i Holland, Nordvesttyskland - og i Danmark har overgivet sig!" Præcis sådan lød det i mange danske radioer for 57 år siden i går aftes. Den 4. maj 1945 sent om aftenen kapitulerede de tyske tropper i bl.a. Danmark, og mere end fem års besættelse var forbi for det danske folk.

Den første bold er spillet op, retningen er lagt - og kort tid efter byder den første deltager ind. Det er en ældre herre, der er af den generation, der kan huske noget fra besættelsestiden. Han deler gerne sine gruopvækkende fortællinger fra sin barndom i østbyen i Aalborg, hvor han bl.a. så to tyske soldater få hovederne kappet af i et sabotageforsøg. Vi gribes alle af hans vanvittigt spændende fortællinger, og

"oplægsholderrollen" er et øjeblik skiftet. Der debatteres et øjeblik ved bordene om, hvad det vil sige at leve under en besættelsesmagt før emnet drejes i en lidt anden retning - smukt kædet sammen med et nummer fra det fantastiske hus orkester Immanuelskirken er velsignet med.

Man keder sig ikke!

Oplægsholderne fortsætter: I lande som Israel og Palæstina er frihed og besættelse hverdagskost. Vi skal nu teste vores kundskaber om Israel med en "tip-en-13'er". Herefter bombarderes vi med brutale billeder fra en virkelighed, som ligger langt fra vores... og heldigvis byder bandet ind med lidt munter musik inden vi skal diskutere hvorvidt vi har personlig frihed i Danmark eller ej. Én ting kan man sige om café Gudstjenester; man keder sig aldrig!

Eftermiddagen fortsætter i hæsblæsende tempo med heftige debatter, svære spørgsmål, kaffe, god musik og ender med et meditationsmarked, hvor man

har frit valg mellem forskellige fordybelses/tilbedelsesformer. Vi nåede også omkring temaer som frikirke, hvad vil det sige? Personlig frihed, er vi fanget i vores eget bur i jagten på frihed?

Fangenskab

Men det vigtigste budskab i eftermiddagens Gudstjeneste kan opsummeres med følgende citat: Det at blive frelst eller befriet behøver ikke kun at relatere til et fysisk fangenskab - det kan også være rent mentalt eller psykologisk

I Galaterbrevet, kap. 2 vers 16 står der: "Men fordi vi ved, at et menneske ikke gøres retfærdigt af lovgerninger, men kun ved tro på Jesus Kristus, har vi også sat vore lid til Kristus Jesus for at gøres retfærdige af tro på Kristus og ikke af lovgerninger." Med andre ord bliver man ikke frelst/fri af at være retfærdig eller af at følge loven. Man kan selvfølgelig heller ikke købe

sig til friheden ...eller kæmpe sig til den i krig ...eller fortjene sig til friheden gennem venlighed eller hjælpsomhed ...eller godhed for den sags skyld! Det eneste, man kan gøre, er at betragte frelsen som en guddommelig gave, der skænkes af nåde. Gaven gives på én eneste betingelse - en betingelse som Jesus gang på gang nævner for sine disciple og medmennesker, når han siger: Din tro har frelst dig. Jesus giver altså et klokkeklart bud på, hvordan man opnår frihed - og det er alene ved tro på ham!

På en skala fra 1-7 vil jeg give café Gudstjenesten 5. Et stort, lækkert femtal fordi den form for gudstjeneste formår at række ud over kirkebænken, fordi den holder vand i det virkelige liv, fordi den har relevans i sin form og i sit indhold. Kirken behøver ikke være så langt fra dagligdagen. Grænsen burde efter min mening slet ikke være der, og er det heller

ikke altid - heldigvis! Så lad dog kirken være fri til at udfolde sig i menneskers virkelige liv, lad den tale i et sprog man forstår og i en kontekst man, kan forholde sig til.... Tak!

NYHEDER FRA UNITAS

Vitaminer til parforholdet

Af Alf B. Svensson 98,- kr.

Denne bog er et vitamintilskud til samtalen og opmærksomheden i parforholdet. Med humoren som middel og med års

erfaringer fra parterapi i bagagen, har den svenske psykolog Alf B. Svensson skrevet en bog om kunsten at holde liv i kærligheden. Her findes praktiske råd og konkrete løsninger på, hvordan man får øje for hinanden igen, når jobbet og børnene fylder hele horisonten.

Alf B. Svensson har fyldt bogen med rammende eksempler på, hvordan kvinder og mænd kommunikerer forskelligt - og hvordan vi ved at kende til forskellene, kan mødes og blive mødt.

Skyld og tilgivelse

Af Niels Grymer 75,- kr.

"At være menneske er at være skyldig" - sådan har en dansk biskop formuleret et menneskeligt grundvilkår. Spørgsmålet er ikke, om vi er skyldige eller ej, men hvordan vi lever med den skyld, vi har. Med udgangspunkt i denne erkendelse har Niels Grymer lavet et studiemateriale med 6 oplæg til samtale om livet og skylden.

BESTIL PÅ TLF 36 16 64 81 ELLER PÅ WWW.UNITAS.DK

Broholmkirken

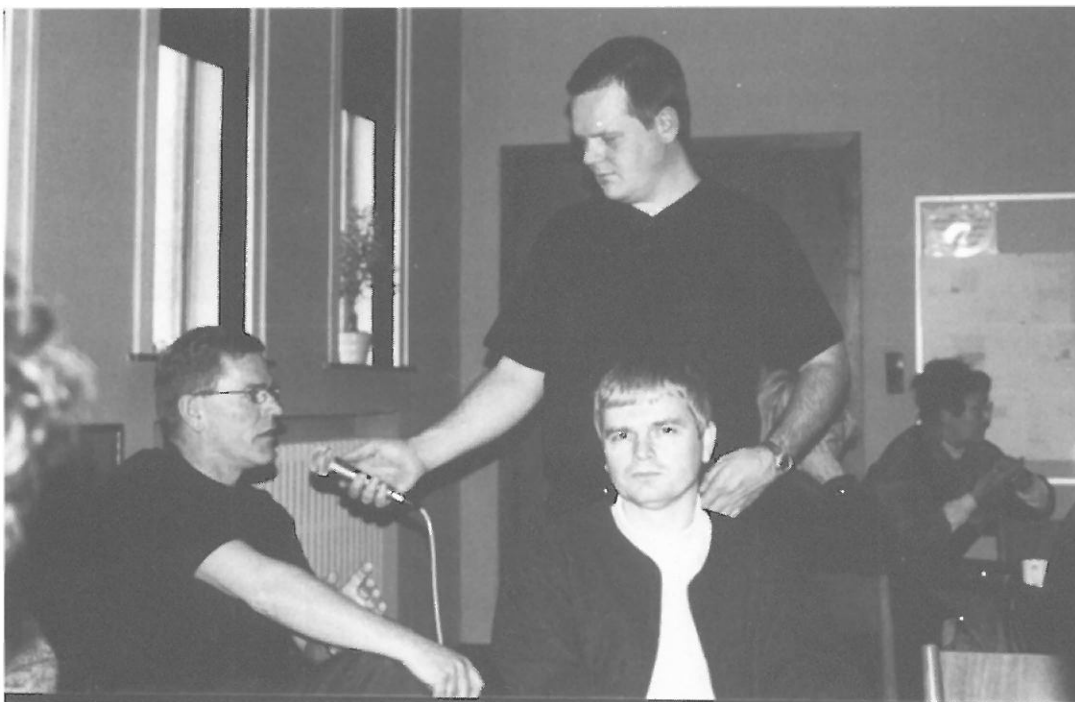
en ung menighed i vækst

Af Lise Nielsen

Præsentation af Broholmkirken

Broholmkirken (baptistkirke) ligger i dag midt på Hvidovrevej i Hvidovre, en forstad til København. Menigheden der hører hjemme i det gamle missionshus, kunne i 1996 fejre sin 100 års fødselsdag. Der er sket meget siden menigheden overtog bygningerne i 1959. Broholmkirken har specielt

gruppe og et gudstjenesteudvalg. Menighedsrådet varetager menighedens daglige ledelse, mens forhandlingsmødet er menighedens øverste besluttende organ. Derudover er der blevet udvalgt en forstander, der har til opgave at tage sig af det mere administrative i menighedens arbejde plus at være menighedens åndelige ansigt udadtil. En ny struktur giver mulighed for nytænkning og det er menigheden også meget åben overfor.

Broholmkirken: Direkte tiltale

inden for det sidste årti gennemgået en enorm udvikling - fra en menighed der slikker sårene efter en stor splittelse - til en menighed der har fundet vej tilbage til det det hele handler om. At lede mennesker til troen på Jesus Kristus. Menigheden tæller i dag 85 medlemmer, som for et par år siden besluttede at lave deres struktur om og som i dag er sat i funktion. Strukturen, multimenighedsmodellen, skal give en større fleksibilitet i det daglige arbejde og give større mulighed for at åbne kirken for mennesker i Hvidovre. Selve strukturen er bygget op omkring 4 "kirker"; Børnekirken, teen- og ungdomskirken, familiekirken og kernekirken. Et organisationsudvalg sørger for at binde de 4 dele sammen, så man stadig har fornemmelsen af at være del af noget større. Derudover er der et økonomiudvalg, en PR-

Menighedens værdier

Broholmkirken - Hvidovre Baptistmenighed - er en evangelisk frikirke, som i erkendelse af de meget forskellige behov og udtryksformer, der kendetegner det fler-kulturelle samfund, menigheden er en del af, har valgt at tjene med udgangspunkt i en såkaldt "multimenighedsmodel".

I praksis betyder det, at menigheden lægger vægt på, at Evangeliet er for alle generationer og kulturer - og det er derfor vigtigt, at mennesker med vidt forskellig alder, kultur, social eller etnisk baggrund får mulighed for at komme sammen og udtrykke

skabelsens mangfoldighed i fællesskab, i fælles tilbedelse og tjeneste. Samtidig ønsker man som menighed at tage alvorligt, at de er en del af en flerkulturel sammenhæng sammensat af meget forskellige subkulturer med hver deres behov og udtryksformer, og de ønsker derfor løbende at etablere menighedsfællesskaber, der i form, struktur og indhold fremstår som relevante i forhold til disse subkulturer, samtidig med at det enkelte menighedsfællesskab arbejder med udgangspunkt i følgende overordnede værdiantagelser, som er fælles for hele menighedens arbejde:

* ønsker at være en menighed, der udfordrer mennesker til personlig tro og livslang efterfølgelse af Jesus Kristus -Matt.28,19-20

* ønsker at være en menighed, der lægger vægt på at hjælpe mennesker til personlig og åndelig modenhed - 2.Pet.,3,18;Ef.4,15-18

* ønsker at være en kreativt tilbedende og bedende menighed - Matt. 22,37

* ønsker at være et fællesskab præget af omsorgsfulde relationer - Rom. 15,7

* tror på, at Gud har givet den enkelte gaver til tjeneste, og vi ønsker at hjælpe den enkelte til at tjene med udgangspunkt i disse gaver - 1.kor.12,4-11

* er en vækstgruppebaseret menighed, idet vi tror, at mindre vækstgrupper udgør en funktionel ramme omkring tilbedelse, bøn og forbøn, personlig vækst, omsorg, undervisning, nådegaveopdagelse og -praksis, samt evangelisation - Apg. 2,46

* ønsker som menighed at være engageret i behovsorienteret evangelisation - m.a.o. evangelisation, der tager udgangspunkt i menneskers spørgsmål og konkrete behov - Matt. 20,32

* ønsker at være en menighed kendetegnet ved et ansvarligt engagement i diakoni og mission lokalt, nationalt og globalt - Matt. 5, 13-16 Den værdi som går igen i alt hvad menigheden har at tilbyde, er fællesskabet. Som menighed er det fællesskabet med hinanden gennem gudstjenestefejring, bøn, cellegrupper,

fællesspisning osv. Fællesskabet i den interne kontekst holder menigheden sammen og det er især, efter den nye struktur er sat i gang, vigtig. Fællesskabet i den eksterne kontekst er også meget vigtig for menigheden. Her kommer medlemmerne i kontakt med de mennesker og det samfund de er omgivet af. I alle de aktiviteter menigheden har at tilbyde, vil fællesskabet altid spille en væsentlig rolle. Gennem relationerne til andre mennesker, bliver evangeliet forkyndt og mennesker kommer til tro.

Analyse af stærke og svage sider

I august 1999 gennemførte menigheden en menighedsanalyse, for at finde frem til de ting der skulle arbejdes med og blive bekræftet i de ting der fungerede.

Ud af analysen kunne man hurtigt se at den ting der haltede bagefter var gudstjenesterne. En foreløbig konsekvens blev at der skulle arbejdes med evaluering og fornyelse af gudstjenesterne. I gang om måneden afholdes der et åbent evalueringsmøde hvor alle har mulighed for at komme med ris eller ros til styringsgruppen bag gudstjenesterne. Samtidig er der gjort tiltag til nye og anderledes gudstjenestemodeller. Eksempler på dette var bl.a. cafegudstjenester, musikgudstjenester og dialoggudstjenester. Der er også siden blevet holdt søger- og sindsrogudstjenester, der på en særlig måde henvender sig til folk der ikke er

vant til at komme i kirken. En anden måde at forny gudstjenestefællesskabet var ved at lave fællesgudstjenester med de andre baptist kirker i København. De gange de er blevet afholdt har der været et stort fremmøde af tilfredse mennesker. I sommermåneden juli holder de københavnske menigheder gudstjeneste sammen, da mange af medlemmerne er på ferie og der på den måde kun er gudstjeneste et sted. Et meget godt initiativ, der er blevet taget godt imod.

Børne- og ungdomsarbejdet

For år tilbage kom der hver uge hundredvis af børn og unge ind gennem kirkens døre gennem de forskellige arbejdsgrøene. I længere tid var det hele så småt faldet fra hinanden. Konsekvensen af den opdagelse blev at menigheden ansatte to medarbejdere der skulle få aktiviteterne til at blomstre. Udover disse to blev der tilknyttet en "tid-til-Gud" medarbejder og en af menigheden unge blev købt fri fra sit erhvervsarbejde, så han i stedet kunne ligge sine kræfter i teen-arbejdet i kirken. Den investering viste sig at være en god ide. I starten af efteråret 1999 startede man et værested op, hvor teenagere og unge bare kunne komme og hænge ud. Det var en stor succes og der kom 40 - 60 hver gang. I løbet af de første 3 måneder var der 190 medlemmer. Formålet var og stadig er at sætte fokus på kirken, som en relevant kirke i de unges liv. I en menighed med 85 medlemmer er der stort behov for at alle medlemmer

Broholmkirke:
Cafégudstjeneste

engagere sig i menighedens arbejde. Det ved vi alle sammen godt at det er svært og sådan er det også i Broholmkirken. Det er både godt og skidt at der er nogle at kalde Tordenskjolds soldater. Det viser engagement fra de mennesker der næsten dagligt har sin gang i kirken, men det viser så sandelig også at der er få der tager sliddet og mange der tager æren. En af de stærke sider i menigheden er at nogle af disse soldater også har visioner og mål for menigheden. De personer har ånd og Guds visdom til at lede menigheden i den retning Gud vil. Leder-skabet er en stor og vigtig del af menigheden.

Nuværende situation

Som det ser ud lige nu har menigheden en meget spændende tid foran sig.

Projektet med at forbedre gudstjenesterne har til dels været en succes. Der er kommet fokus på de forskellige "kirkers" behov og man forsøger at tilgodese dem efter bedste evne. Samtidig med at man forsøger at bibeholde traditionerne (dem der er værd at bibeholde) gives der også plads til fornyelsen. I teen- og ungdomsarbejdet er det en lidt blandet affære. Efter en fantastisk opstart sidste efterår, har X-Ray måtte sande at antallet af aktive medlemmer er faldet til knap det halve. Der er ikke den store aktivitet, samtidig med at det er positivt det der sker med de resterende 25. Flere er blevet indlemmet i ungdomsgruppens cellegruppe og nærmer sig punktet hvor de skal tage et standpunkt for Jesus. Det er meget positivt og er med til at holde dampen oppe.

Menighedens ledelse står overfor en enorm spændende tid. Det nye system med en forstander skal køres i stilling og fyres af. Der er mange forventninger til hvordan

det kommer til at fungere i praksis. Er det en fordel eller en ulempe?

Skitse til handlingsplan

- en proces frem mod opfyldelsen af visionen. Som sagt mange gange har menigheden de sidste år gennemgået en masse forandringer, der er blevet revet ned og bygget op, revet lidt mere ned og bygget endnu mere op. Den vision som menigheden har for øje, at alle mennesker i Hvidovre har ret til at høre evangeliet om Jesus, vil være alt afgørende for hvordan fremtiden vil se ud. Menigheden har selv lagt de første byggesten til en kirke der når alle der hvor de er. Børnekirken, der på deres rejse med Peter Plys, formår at skabe en indgangsvinkel til evangeliet, Teen- og ungdomskirken, der gennem nystartet skole evangelisation baner vejen for Guds rige og familiekirke og kerne kirke der gennem alpha kurser og Gospelkor formidler den enkle sandhed.

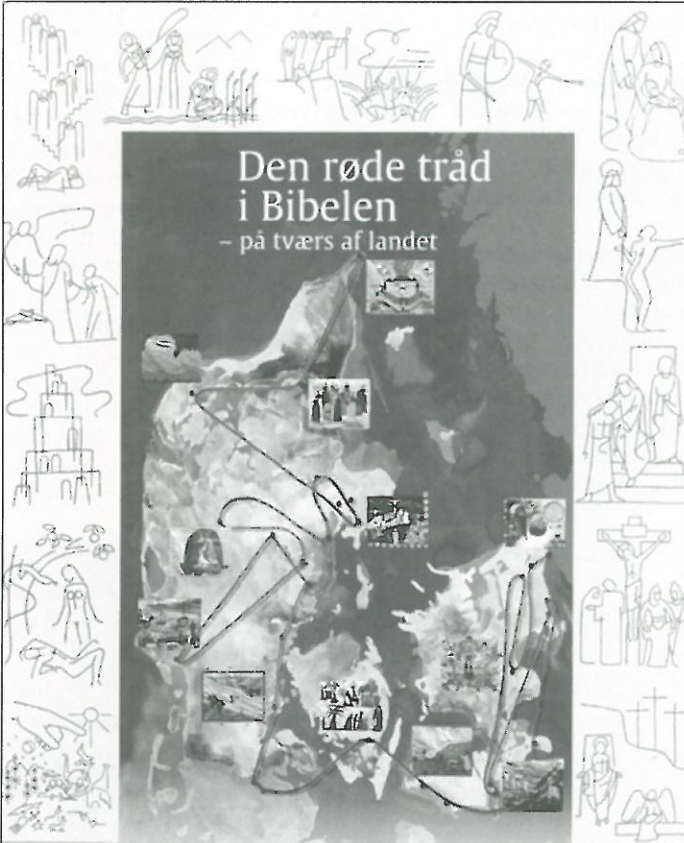
I kernekirken køres der p.t. Alpha-kurser og man har hver 14. Dag søger- og sindsrogudstjeneste. Det er meget nyt, så derfor har vi ikke set frugterne endnu, men jeg tror at lige netop disse to ting appellerer til den modne alder. Mennesker der har familie, der måske har mistet nogle nære relationer, har for det meste brug for åndehul i dagligdagen. Når nøden er størst plejer mennesker at vende sig mod den Gud de ikke tror på og der må vi som kirke stå klar.

Jeg tror, at Broholmkirken har fat i noget af det rigtige - at være kirke der hvor menneskene er, både mentalt og fysisk. Jeg tror også at det er vigtigt at vi som kirke må vende os mod Gud og søge hans Helligånd om kraft og vejledning. Vi må først og fremmest søge

Guds rige, så skal vi nok få alt det andet i tilgift. Helt konkret må vi blive ved med at analysere os selv og det samfund vi

lever i, for at finde frem til de væsentligste måder at nå vores mål på. Forarbejdet er tit og ofte det vigtigste i processen mod målet.

Læs på Kirken Undervisers webside interviewet med Lisbeth Hjordy interviewer Lise Nielsen om Broholmkirken og hvordan hun som frivillig ser på den udvikling gudstjenesten i kirken har gennemgået. "Vi skal grave brønde, ikke sætte hegn"

Den røde tråd i Bibelen
- på tværs af landet

Børn, bibel & billedtæpper

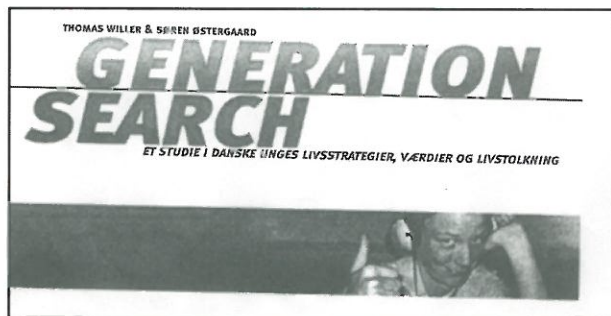
Den store fortælling på nettet: www.undervisning.folkekirken.dk

Et aktuelt undervisningstilbud i de mærkede byer
Datoen kan hentes på nettet.

Af lektor Finn Rosenberg

Anmeldelser

Thomas Willer & Søren Østergaard: Generation Search, Youth Resources, København 2001, 160 sider

Generation search er forfatterne betegnelse for generationen mellem 18 og 24. Det er de "unge voksne", kunne man sige (s.15). På baggrund af to lignende bøger om yngre aldersgrupper (Teenagere og tro, 1995, og Teenagere og tro II, 2000) og med inddragelse af relevant litteratur om samfundet og specielt ungdommen får vi en skitse af danske unges livsstrategier, værdier og livstolkning.

Ph.d.Søren Østergaard, landssekretær for Baptisternes Børne- og Ungdomsforbund har været den gennemgående forfatter i de tre bøger. Forfatterne af Generation Search har interviewet 10 unge grundigt om deres holdninger og ønsker. Vi får nogle klip fra samtalerne, og tre "eksperter" bliver spurgt om deres indtryk af tidens ungdom. Både de empiriske undersøgelser (kvantitative såvel som kvalitative) og samfunds- og ungdomsteoriene tegner samstemmende et billede af en generation, der er bevægelig uden at være rodløs, individualistisk, omstillingsparat, tolerant, projekt-orienteret, lystbetonet og respektløs

over for autoriteter. Efter læsning af bogen står det klart, at ungdommen i dag ikke er doven, uduelig og ulykkelig, men bare meget anderledes end tidligere, specielt måske siden 1960'erne. Det nytter ikke noget at anklage ungdommen, beklage sig

over den eller foregøgle sig, at de unge fx i kirken har brug for at opleve en modkultur (fx i skikkelse af en fastlagt, traditionel og autoritær kirkeordning og gudstjeneste!).

Holdningen i bogen er, at udviklingen ikke kan skrues tilbage. Det gælder om at lade nutidens kirke og dens ungdomsarbejde tage ved lære af Jesu disciple og den ældste kirke: være på vandring, møde mennesker, hvor de er, og tænke det gamle budskab ind i en ny tid. Fx skal tidens multireligiøse spiritualitet imødekommes, men samtidig suppleres med fortællingerne om Jesus, for unge har brug i disse fortællinger at få et billede af Gud. I gudstjenesten skal præsten besinde sig på, at troen ikke kommer af det, der siges, men af det, der høres! (s.143).

Bogen rundes af med nogle perspektiver på mødet mellem generation search og kirken. Kirken skal som udgangspunkt være som en stol på fire ben: bibelen, traditionen, konteksten (tidens og stedets konkrete forhold) og den personlige erfaring. Den står over for 7 udfordringer: Er vi et sendt (missions-) fællesskab? Tør vi nakke nogle hellige køer? Vil vi igangsætte eksperimenterede missionsprojekter? Vil vi træne "missionale" ungdomsledere?

Vil vi skabe åbne fællesskaber, der er på vej? Vil vi opfylde behovet for meningsskabende kommunikation? Vil vi satse på helhedsorienteret spiritualitet?

I forfatterne anbefalinger mærkes deres frikirkelige baggrund naturligvis, men overført til folkekirkelige forhold vækker bogen respekt: den har det teoretiske og konkrete bagland i orden, og både overvejelser og konklusioner trækkes klart og enkelt (ikke forenklet) op. Bogen giver grundlæggende ikke svar, for generation search skal ikke mødes med færdige svar. De er interesseret i spørgsmål. De er ikke tiltrukket af enetale, men af dialog. De føler sig ikke hjemme i fastlåste menings- og holdningsfællesskaber, men efterlyser fællesskaber, der er "præget af autencitet, omsorg og plads til den enkelte". (s.142). Kirken skal arbejde projektorienteret, besinde sig på kommunikation, blive bedre til at samarbejde og turde begå fejl! (s.148-149). Tak til forfatterne for en væsentlig, velargumenterende og – forhåbentlig - igangsættende bog.

- er et tidsskrift til inspiration for alle i kirkens forskellige former for undervisning.
- praktisk hjælp til det pædagogiske arbejde i menigheden og det kirkelige børne- og ungdomsarbejde.
- undervisningsmodeller til brug for børn, unge og voksne.
- forslag til andagter og gudstjenester
- teologisk-pædagogisk information.
- anmeldelser og omtale af nye undervisningsmaterialer og litteratur med relevans til det pædagogiske arbejde i kirke og menighed.

Udgivet af EPS

Evangelisk Pædagogisk Samvirke er en sammenslutning af en række folkekirkelige organisationer, der er involveret i kirkens forkyndelse og undervisning. Formand: Mariane Sloth.

Medlemmer af EPS

De samvirkende Menighedsplejer. Det danske Bibelselskab. Diakonhøjskolen. Diakonisse-huset Sankt Lukas Stiftelsen. Diakonissestiftelsen. FDF. KFUK-spejderne i Danmark/De grønne pigespejdere. KFUM og KFUK i Danmark. KFUM-Spejderne i Danmark. KFUMs Idrætsforbund i Danmark. Kirkefondet. Kirketjenesten i Danmark. Menighedernes Daginstitutioner. Sammenslutningen af IM og KFUM/K skoler. Unge Hjem Bevægelsen i Danmark.

Redaktion

Lisbeth Hjordy, Kristian Brogaard, (ansvh.)
Christina Smith Christiane Gammeltoft-Hansen, Lars Højland, Inger Hørup, Anna Johnsen og Ruth Bjerrum.
Redaktionssekretær: Grethe Jørgensen, Smouenvej 7B, 8410 Rønde, tel. 86372409.

Sats og layout: Poul Abildgaard.
Tryk: Specialtrykkeriet Viborg

Abonnement

Kirken Underviser ISSN: 1602-2785
Årsabonnement (4 numre)
kr. 145,-. Løssalg kr. 45,-
Giro 8 05 53 51.
Henvendelse: Unitas Forlag

Kirken Underviser c/o Unitas Forlag
Valby Langgade 19
2500 Valby
Tlf.: 36166481
www.unitas.dk
e-mail: forlag@unitas.dk

Kirken Underviser er bladet med inspiration
til undervisning for børn og unge.
Glæd dig til den kommende årgang.

Tegn et årsabonnement til andre interesserede.
Henvendelse til EPS, Valby Langgade 19,
2500 Valby, tlf. 3644 0332

Musikvideoer, Nutidens lignelser?

Hvad har Madonna's musikvideo »Like a Prayer« med gudstjeneste og Kristus efterfølgelse at gøre?

- Rem's »Everybody hurts« med påske, smerte og forløsning?
- Billy Joel's »Rivers of dreams« med identitet og dåb?

Arbejd med billedanalyse og dialog. En »dåseåbner« til at tale om vedrørende kristendom.

En ny tids lignelser venter på at blive brugt. »Guds riger er som...«

Sogneaften, konfirmandundervisning, konfirmand- og forældreaften.

Cand. teol, ungdomskonsulent, Kristian Brogaard 98 18 01 37 . kba@get2net.dk